

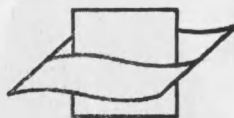
Centrale raad voor het Bedrijfsleven

**DE EVOLUTIE VAN DE BELGISCHE
VISSERIJSECTOR
IN
1990**

222537

*De evolutie van de Belgische
visserijsector
in 1990*

Vlaams Instituut voor de Zee
Flanders Marine Institute

*Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
Bijzondere Raadgevende Commissie voor de Visserij*

De publikatie van onze brochure over de zeevisserijsector heeft, wegens allerlei omstandigheden, ten opzichte van vorig jaar, enige vertraging opgelopen. Dat deze brochure een nuttig en onmisbaar werkinstrument is moge blijken uit de menige aanvragen die het secretariaat reeds mocht ontvangen. Ze heeft inderdaad als voordeel dat de beschikbare gegevens over de zeevisserijsector in één enkel dokument worden gebundeld.

De visserijsector werd in 1990 gekenmerkt door een bescheiden toename van de aanlandingen in Belgische havens; het terugvallen van de tongprijzen kan in de eerste plaats de vermindering van de omzetwaarde in eigen havens verklaren. Anderzijds dient opgemerkt dat, niettegenstaande het prijsverschil in de Belgische en buitenlandse havens kleiner werd, de Belgische aanvoer in het buitenland t.o.v. 1989 fors toegenomen is, nl. met ongeveer 37 % in hoeveelheid en 64 % in waarde.

Globaal genomen bleef het resultaat dus, wat de aanvoer betreft, zowel naar hoeveelheid als naar waarde gemeten, positief.

De gunstige ontwikkeling wordt echter overschaduwd door zware menselijke verliezen en enigszins getemperd door het terugvallen van de tongprijzen en de belangrijke stijging van de olieprijs, die ongetwijfeld zeer op de rentabiliteit heeft gewogen. Bovendien is er tijdens het jaar 1990 heel wat te doen geweest rond de perikelen in de golf van Biscaye, waarvoor dank zij overleg toch een oplossing werd gevonden.

Tijdens het verslagjaar noteerde men opnieuw een belangrijke stijging van de buitenlandse handel, zodat zowel in- als uitvoer andermaal recordcijfers bereikten; het ingevoerde kwantum vis en

visserijprodukten overschreed met 10,5 % het niveau van 1989, de uitgevoerde hoeveelheid steeg met 12,1 %.

Een en ander had tot gevolg dat het schijnbaar verbruik in 1990 met ongeveer 9 % is gestegen waarbij dient opgemerkt dat de verse vis enig terrein heeft moeten prijsgeven.

De inspanningen die door de verwerkende nijverheid worden geleverd, de diversificatie der produkten, hebben ongetwijfeld hiertoe bijgedragen. Het grootste probleem voor deze sector blijft de bevoorrading. Met het oog op de eenheidsmarkt komt het erop aan de bevoorradingslijnen te verzekeren door versteviging van de bindingen met de leveranciers.

In het kader van haar adviserende functie heeft de Commissie tijdens het verslagjaar een niet onbelangrijke bijdrage geleverd in de verbetering en aanvulling van het sectorplan dat de basis vormt van de EEG investeringstegemoetkoming.

Manu DESUTTER

*Voorzitter van de Bijzondere Raadgevende
Commissie voor de Visserij*

DE VLOOT

Einde 1990 totaliseerde de Belgische vissersvloot 201 schepen, met een gezamenlijk motorvermogen van 104.843 pk en een totale tonnenmaat van 25.498 B.T.

Ten opzichte van 1989 daalde de vloot met 4 eenheden : 2 nieuwe vaartuigen kwamen in de loop van 1990 de vloot vervoegen, maar er werden er 6 aan onttrokken. De aanwinsten zijn twee nieuwe, op Belgische werven gebouwde vaartuigen; de vermindering kwam er door schrapping (2 eenheden), schipbreuk (2 eenheden) en verkoop aan het buitenland (2 eenheden).

In 1990 werd een daling genoteerd van het totale motorvermogen ; de globale brutotonnage bleef nagenoeg konstant. Het motorvermogen daalde met 1.746 pk of 1,6 %, de tonnenmaat steeg met 53 B.T. (tabel 1 en bijlage 1).

Tabel 1 - Evolutie van de Belgische zeevisserijvloot, 1960-1990

Jaar	1960	1970	1980	1988	1989	1990
Aantal vaartuigen	412	315	208	204	205	201
Motorvermogen (pk)	73.616	87.019	85.541	104.733	106.589	104.843
Brutotonnage (B.T.)	27.992	23.850	21.122	24.620	25.445	25.498

De aangroei gebeurde in scheepsklasse IV en V. De verliezen werden genoteerd in verschillende scheepsklassen : 1 vaartuig in klasse II, 3 eenheden in klasse III en 2 eenheden in klasse IV. Het totale motorvermogen nam dan ook af, maar de totale brutotonnage bleef practisch gelijk. Dit resulteerde in een lichte stijging van het gemiddeld motorvermogen en de gemiddelde tonnenmaat : per vaartuig bedragen zij respectievelijk 522 pk en 127 B.T. tegenover 520 pk en 124 B.T. in 1989. De 2 op Belgische werven gebouwde nieuwe vissersschepen vertegenwoordigen een aanwinst in 1990 van 1.944 pk en 711 B.T. De 6 vaartuigen die aan de vloot werden onttrokken betekenden een verlies van 3.790 pk en 753 B.T.

Op langere termijn was er in de zestiger en zeventiger jaren de voortdurende numerieke vermindering van de vissersvloot : van 1960 tot 1980 is het aantal schepen praktisch met de helft verminderd (tabel 1). Deze daling had verschillende oorzaken : de natuurlijke afvloei door schipbreuk of ouderdom, het vertrek van een aantal eenheden naar het buitenland, het uit de vaart nemen van oudere en minder rendabele vaartuigen via een slooppremieregeling zonder verplichting tot vervangingsbouw, en de geringe nieuwbouw in bepaalde periodes, in het bijzonder tijdens de zeventiger jaren.

Zoals tabel 2 aantoont, lag de terugval in de nieuwbouw vooral in de jaren 1975-79, met slechts 4 nieuwe schepen. Het geringe animo voor nieuwbouw in die periode was te wijten aan een aantal negatieve factoren, zoals de oliecrisis met de buitensporige toename van de brandstofkosten, de te snel stijgende

Tabel 2 - Aanwinsten van de vloot door nieuwbouw 1960-1990

Periode	Aantal schepen	pk	B.T.
1960-1964	70	24.973	9.266
1965-1969	81	29.337	8.558
1970-1974	30	15.610	3.605
1975-1979	4	4.400	876
1980-1984	28	25.867	5.871
1985-1989	48	30.032	7.888
1990	2	1.944	711

bouwkosten, de invoering van de internationale vangstbeperkingen en de onzekerheid onder de reders over de toegang tot de traditionele visgronden.

Vanaf 1980 is het tij ten goede gekeerd en is men er in geslaagd door vervangingsbouw de getalsterkte van de vloot op ca. 200 eenheden te houden. Het herstel van het vertrouwen bij de kandidaat-bouwers werd in de hand gewerkt door het opvoeren en op gang brengen van een aantal stimulerende steunmaatregelen van overheidswege, zowel op nationaal of regionaal vlak als via het kanaal van de E.G. Hierdoor zijn tal van initiatieven ontstaan die de broodnodige vervangingsbouw hebben doen hernemen. Deze nieuwbouwplannen hebben geleid tot het bouwen en in de vaart brengen sedert 1980 van in totaal 78 nieuwe vissersschepen.

Door het in de vaart komen van grotere schepen met krachtiger motoren is enerzijds de globale brutotonnage terug opgeklommen tot het peil van 1970 en heeft anderzijds het totale motorvermogen de kaap van de 100.000 pk overschreden (bijlage 1).

Op het einde van het verslagjaar waren op de Belgische werven drie nieuwe vissersschepen in aanbouw, 1 vaartuig in klasse III en 2 schepen in klasse IV. De restrictieve maatregelen van de EG, steunend op het quotabeleid en de beperkte vangstmogelijkheden alsook de geplande wijzigingen bij het verlenen van het scheepskrediet en het afhankelijk maken vanaf 1990 van de steun voor vervangingsnieuwbouw aan bepaalde voorwaarden zorgden voor een verdere vertraging in de bouw van nieuwe vissersvaartuigen.

DE AANVOER

Kwantitatief gezien kende de visaanvoer door de *Belgische vaartuigen in de Belgische havens* in 1990 een bescheiden toename in vergelijking met het voorgaande jaar. Tegenover 30.292 t in 1989 bedroeg de aangevoerde hoeveelheid in 1990 30.767 t, hetgeen neerkomt op een verhoging met 1,6%.

De in de vismijnen genoteerde besommingen daalden evenwel van 3.045 miljoen fr. in 1989 naar 2.977 miljoen fr. in 1990, een vermindering van de omzetwaarde met 68 miljoen fr. of 2,2 % (zie bijlage 2).

Uit de verhouding hoeveelheid-waarde blijkt dat ondanks het toegenomen aandeel van de edele vissoorten in het totale aanvoerpakket, het algemeen prijsgemiddelde daalde van 100,5 fr. per kg in 1989 tot 96,8 fr. per kg in 1990. Dit kwam hoofdzakelijk door het grote aanbod van tong, die het ganse jaar goedkoop werd afgeslagen (252,7 fr./kg in 1990 tegenover 325,4 fr./kg in 1989). De tarbot en griet kenden een vergelijkbaar prijsverloop. Bij de schol daarentegen ging de aanvoerstijging, nl. 21 %, gepaard met een prijsstijging van 18 % (53 fr. per kg in 1990 tegenover 44,7 fr. per kg in 1989).

Over een langere termijn beschouwd, en dan meer bepaald sedert het begin van de zestiger jaren, vertoonde het aanvoerpatroon een vrij gelijkmatig beeld, met vangsten schommelend tussen 45.000 en 50.000 t. Vanaf 1974 ontstond een kentering en bleef de aanvoer in eigen havens beneden de 40.000 t, om sedert 1986 te blijven hangen tussen 30.000 en 32.000 t.

De oorzaken van deze kwantitatieve teruggang lagen bij de geleidelijke terugloop van de IJslandvisserijen en de internationale vangstbeperkingen, inzonderheid de door de E.G. opgelegde quoteringen.

De aanvoerwaarde daarentegen, schommelt de laatste jaren rond de 3 miljard fr. (bijlage 2, grafieken la en lb).

De Belgische aanvoer in het buitenland, nam fors toe en bedroeg nu 18 % van het globale vangstpakket (14,1 % in 1989).

Deze aanlandingen en verkoop geschieden vnl. in Nederland en Denemarken en in mindere mate in Britse en Franse havens.

Naar hoeveelheid steeg deze aanvoer in 1990 met 1.820 t tot 6.772 t (4.952 t in 1989), naar waarde gemeten met 225 miljoen fr. tot 576 miljoen fr., tegenover 351 miljoen fr. in 1989 (bijlage 4). De samenstelling van de in het buitenland aangelande vangsten bestond hoofdzakelijk uit schol (66 %), kabeljauw (9 %) en tong (9 %). Het prijsgemiddelde bedroeg 85,1 fr. per kg tegen 70,8 fr. per kg in 1989. Het grote prijsverschil tussen Belgische en buitenlandse havens werd teruggeschroefd van 30 % in 1989 tot 12 % in 1990. De ingrijpende prijsstijging in vreemde havens resulteerde uit een belangrijker aandeel van de tong en een gevoelige prijsstijging van de schol.

Het markten in vreemde havens wordt in de hand gewerkt door de nabijheid van de visgronden en door de behoefte het aantal visdagen op te voeren, nu het aantal zee- of vaardagen per jaar van overheidswege beperkt is geworden.

De aanvoer van *vreemde schepen in Belgische vissershavens* bleef in 1990 onbeduidend. In de loop van 1990 hebben vaartuigen van vreemde nationaliteit slechts 49 t, voor minder dan 11 miljoen fr., aan land gezet; in 1989 bedroegen deze aanlandingen 48 t voor een waarde van 9 miljoen fr. (bijlage 5).

De totale *Belgische visaanvoer in binnen- en buitenland* steeg kwantitatief met 6,5 %; de totale besommingen stegen met 4,7 %. Vergeleken met 1989 toen een aanvoer van 35.244 t voor 3.395 miljoen fr. werd genoteerd, beliepen de totale vangsten in 1990 37.541 t voor een globale besomming van 3.553 miljoen fr. (bijlage 6).

In 1990 werden 570 t vis (1,9% van de in België aangelande hoeveelheid) uit de markt genomen, tegenover 900 t (3 %) in 1989. Deze opvang betreft bepaalde vissoorten die bij de consument minder in trek waren of die tijdelijk een te grote aanvoer kenden. In 1990 betrof dit hoofdzakelijk een gedeelte van de aangevoerde schol en verder rog, hondshaai, ponsen, wijting en haring dat de minimumprijs niet haalde en derhalve opgehouden werd.

In het verslagjaar werd tenslotte 11,5 t visserijprodukten ongeschikt geacht voor menselijke consumptie en afgekeurd (25,2 t in 1989).

Belgische visaanvoer in binnen- en buitenland, 1960-1990 (a)

Jaar	ton	(*)	milj. frank	(*)
1960	55.197		785.275	
1965	52.932	- 4,1	759.928	- 3,2
1970	46.628	- 11,9	931.760	+ 22,6
1971	52.574	+ 12,8	1.057.629	+ 13,5
1972	51.612	- 1,8	1.105.628	+ 4,5
1973	46.305	- 10,3	1.288.204	+ 16,5
1974	41.995	- 9,3	1.299.882	+ 0,9
1975	43.028	+ 2,5	1.326.986	+ 2,1
1976	39.038	- 9,3	1.486.133	+ 12,0
1977	39.822	+ 2,0	1.561.841	+ 5,1
1978	44.280	+ 11,2	1.800.876	+ 15,3
1979	41.236	- 6,9	1.888.424	+ 4,9
1980	40.129	- 2,7	1.890.769	+ 0,1
1981	43.905	+ 9,4	2.112.027	+ 11,7
1982	42.732	- 2,7	2.322.963	+ 10,0
1983	43.136	+ 0,9	2.606.694	+ 12,2
1984	42.386	- 1,7	2.724.703	+ 4,5
1985	39.942	- 5,8	3.159.841	+ 16,0
1986	34.819	- 12,9	3.323.878	+ 5,2
1987	35.908	+ 3,1	3.504.237	+ 5,4
1988	37.170	+ 3,5	3.213.432	- 8,3
1989	35.244	- 5,2	3.395.463	+ 5,7
1990	37.541	+ 6,5	3.553.203	+ 4,6

(*) % wijziging t.o.v. het vorige jaar

(a) Bron : Zeevisserijdienst

Nadere ontleding van de totale Belgische aanvoer naar categorieën.

De aanvoer wordt traditioneel onderverdeeld in drie categorieën, nl. bodemvis, pelagische vis, en schaal- en weekdieren (tabel 6 in bijlage).

De visserij op **bodemvis** maakt het hoofdbestanddeel uit van de Belgische zeevisserijbedrijvigheid. Het aandeel van bodemvis (rond- en platvis) bedroeg 93,5% van de totale vangsten (91,7 % in 1989). Vergeleken met vorig jaar steeg de

Belgische aanvoer van bodemvis in binnen- en buitenland

	1986	1987	1988	1989	1990
Ton	32.043	33.541	34.934	32.310	35.098
(*)	- 4,9	+ 4,7	+ 4,2	- 7,5	+ 8,6
Milj. frank	3.092	3.293	2.986	3.118	3.287
(*)	+ 7,5	+ 6,5	- 9,3	+ 4,4	+ 5,4

(*) % wijziging t.o.v. het vorige jaar

bodemvisaankvoer van 32.310 t tot 35.098 t, een toename met 8,6 %. Deze stijging betrof zowel de aanlandingen in Belgische havens (10,3 %) als in het buitenland (13,7 %).

De gemiddelde aanvoerprizen voor bodemvis daalden van 96,5 fr. per kg in 1989 naar 93,6 fr. per kg in 1990. De gemiddelde prijs van tong, tarbot en griet ging gevoelig omlaag, deze van schol steeg.

Toch was er een toename van de bruto-besomming van 3.118 miljoen fr. in 1989 tot 3.287 miljoen fr. in 1990, een stijging met 5,4 %.

De **pelagische visserij** daalde opnieuw in 1990. Vanwege de lage prijzen wordt deze visserij slechts schaars beoefend. Reders en vissers richten zich uiteraard naar meer lucratieve vormen van visserij. De aanvoer van pelagische vis bedroeg in 1990 241 t voor een bruto-besomming van 3,4 miljoen fr. (492 t voor 4,4 miljoen fr. in 1989).

De aanvoer van **schaal- en weekdieren** viel terug op het gemiddelde van de jaren 86-88. De vangsten bedroegen in 1990 2.202 t (2.442 t in 1989). Door een verdere stijging van de gemiddelde prijs (119 fr. per kg

Belgische aanvoer van schaal- en weekdieren in binnen- en buitenland

	1986	1987	1988	1989	1990
Ton	2.290	2.291	2.194	2.442	2.202
(*)	- 15,8	0,0	- 4,2	+ 11,3	- 9,8
Milj. frank	226	210	226	273	263
(*)	- 8,1	- 7,1	+ 7,6	+ 20,8	- 3,7

(*) % wijziging t.o.v. het vorige jaar

in 1990 tegen 112 fr. per kg in 1989) bleef de bruto-besomming (263 miljoen fr.) slechts 3,7 % onder het niveau van 1989 (273 miljoen fr.).

Op langere termijn beschouwd, wijst een nadere ontleding van de visaanvoer op het primordiale karakter van de visserij op **bodemvis** in het geheel van de Belgische visserijbedrijvigheid. Wel hebben de achteruitgang van de IJsland-visserij en de opgelegde vangstbeperkingen (quota) voor een geleidelijke vermindering van het aanvoerquantum gezorgd. Anderzijds werd in deze categorie een belangrijke prijshausse genoteerd, niet in het minst door de sterke vraag naar bepaalde duurdere vissoorten. Dit verklaart waarom, ondanks de slinkende aanvoer, de bruto-besommingen van bodemvis op termijn een bijna voortdurend stijgende lijn vertoonden.

De **pelagische** visserij was vanaf de zestiger jaren geleidelijk afgegleden tot een activiteit van secundair belang. Het invoeren van vangstquota en een volledig vangstverbod op Noordzeeharing in de jaren 1977-80 heeft deze teloorgang nog in de hand gewerkt. Het terug openstellen van de haringvisserij in de Noordzee heeft naderhand tot het aanvoeren van grote vangsten maar ook tot een oververzadiging van de internationale markt en prijsdalingen geleid, met het gevolg dat reders en vissers zich tijdelijk op andere, meer winstgevende, takken van de visserij richtten.

De visserij op **schaal- en weekdieren** tenslotte is misschien wel de meest stabiele tak van de visserijbedrijvigheid, alhoewel ook hier seizoeninvloeden een rol spelen. De prijzen in deze categorie vertoonden gedurende lange tijd een gering stijgingspercentage, maar dit veranderde de laatste drie jaren door een gevoelige verhoging van de garnaaiprijzen.

SECTOR HANDEL EN VERWERKING

DE BUITENLANDSE HANDEL

DE INVOER

In 1990 bedroeg de invoer van vis en visserijprodukten (zoetwatervis inbegrepen) 167.536 t voor een waarde van 23.901 miljoen fr., tegenover 151.625 t voor 22.260 miljoen fr. in 1989.

Naar hoeveelheid gerekend steeg de invoer tegenover het vorige jaar met 10,5 %.

Tabel 3 - Invoer van vis en visserijprodukten, hoeveelheid en waarde

Jaar	Hoeveelheid t	(x)	Waarde 1000 Fr	(x)	Gemid.prijs Fr/kg	(x)
1986	117.992		15.647.995		132,62	
1987	123.677	+ 4,7	16.269.016	+ 4,0	131,54	- 0,8
Met inbegrip van zoetwatervis						
1987	138.000		18.744.981		135,83	
1988	141.109	+ 2,3	20.131.421	+ 7,4	142,67	+ 5,0
1989	151.625	+ 7,5	22.259.506	+ 10,6	146,81	+ 2,9
1990	167.536	+ 10,5	23.901.117	+ 7,4	142,66	- 2,8

(x) Procentuele wijziging t.o.v. het voorgaande jaar

De gemiddelde prijs van alle ingevoerde vissoorten daalde van 146,8 fr./kg in 1989 tot 142,6 fr./kg in 1990, wat een daling van het prijsgemiddelde met 2,8 % inhoudt.

De globale groothandelswaarde van de invoer steeg van 22.260 miljoen fr. in 1989 tot 23.901 miljoen fr. in 1990, hetgeen neerkomt op een toename met 7,4 % (tabel 3).

Oplangere termijn gezien, is de omvang van de visinvoer geleidelijk gestegen van ca. 80.000 t in 1960 tot boven de 100.000 t vanaf de zeventiger jaren. Na een periode van stagnatie in het begin van de jaren tachtig, heeft de stijgende tendens zich opnieuw doorgezet, om vanaf 1987 de 120.000 t te overschrijden. De door het NIS, in 1988, ingevoerde nieuwe nomenclatuur maakt geen onderscheid meer tussen zoetwatervis en andere vis. De gegevens vanaf 1987 geven derhalve een totaalcijfer, met inbegrip van zoetwatervis. Ook in deze optiek gaat de stijging van de invoer steeds verder. Eenzelfde vaststelling geldt voor de globale waarde van de invoer, waar de gemiddelde prijs echter terugviel op het niveau van 1988.

De invoer wordt onderverdeeld in vijf categorieën, nl. verse en bevroren vis (zoetwatervis inbegrepen), bewerkte vis, schaal- en weekdieren, bereidingen en conserven van vis, bereidingen en conserven van schaal- en weekdieren (tabel 4, bijlage 7, grafieken 2 en 2b).

Tabel 4 - Invoer van vis en visserijprodukten naar categorieën, 1989-1990

Categorieën	1989		1990		Wijz.89/90 %	
	Hoeveelheid t	Waarde 1000 Fr	Hoeveelheid t	Waarde 1000 Fr	Hoef.	Waarde
Verse en bevroren vis (+zoetwatervis)	61.430	8.195.484	67.296	9.251.988	+ 9,5	+ 12,9
Bewerkte vis	3.140	831.141	3.199	860.406	+ 1,9	+ 3,5
Schaal- en weekdieren	49.393	6.172.075	52.077	6.365.395	+ 5,4	+ 3,1
Visconserven	26.898	3.711.349	34.814	4.299.402	+ 29,4	+ 15,8
Conserven van schaal- en weekdieren	10.764	3.349.457	10.150	3.123.926	- 5,7	- 6,7
TOTAAL	151.625	22.259.506	167.536	23.901.117	+ 10,5	+ 7,4

Ten opzichte van 1989 is de invoer in de categorieën verse en bevroren vis, schaal- en weekdieren en visconserven gestegen. De invoer van bewerkte vis bleef nagenoeg konstant, terwijl een daling met 5,7 % bij de conserven van schaal- en weekdieren wordt genoteerd.

De categorie verse en bevroren vis kan verder worden uitgesplitst in volgende vier rubrieken :

- levende vis : 6.729 t (10 %)
- verse of gekoelde vis (andere dan visfilets) : 32.040 t (48 %)
- diepvriesvis (andere dan visfilets) : 10.417 t (15 %)
- visfilets : 18.110 t (27 %), te splitsen in 4.263 t verse en 13.847 t diepgevroren filets.

Op een totale waarde van 9.252 miljoen fr. verse of bevroren vis werd voor 1.011 miljoen fr. levende vis , 4.949 miljoen fr. verse vis, 841 miljoen fr. diepvriesvis en 2.451 miljoen fr. visfilets geïmporteerd.

Volledigheidshalve dient nog melding te worden gemaakt van de invoer van vismeel. Naar hoeveelheid werd er in 1990 46.661 t vismeel ingevoerd tegen 49.273 t in 1989. De prijzen bij invoer daalden met 12 %. De omzet van de vismeelimport bedroeg 810 miljoen fr. (971 miljoen frank in 1989).

Met inbegrip van vismeel steeg de totale Belgische invoer van vis en visserijprodukten in 1990 naar 214.197 t voor een globale waarde van 24.711 miljoen fr., tegen 200.898 t voor 23.230 fr. in 1989.

Ruim drie vierden van de invoer werd door EG-lidstaten geleverd. Nederland en Denemarken blijven veruit de voornaamste leveranciers.

DE UITVOER

In 1990 werden 46.113 t vis en visserijprodukten (zoetwatervis inbegrepen) voor een waarde van 7.426 miljoen fr. geëxporteerd, tegenover 41.150 t voor 7.107 miljoen fr. in 1989. Het algemeen prijsgemiddelde bij uitvoer daalde van 172,70 fr. per kg in 1989 tot 161,05 fr. per kg in 1990, een vermindering met 6,7 %.

In het verslagjaar werd een stijging met 12,1 % van het uitvoervolume geregistreerd en een vermeerdering van de uitvoerwaarde met 4,5 %.

Tabel 5 - Uitvoer van vis en visserijprodukten, hoeveelheid en waarde

Jaar	Hoeveelheid t	(x)	Waarde 1000 Fr	(x)	Gemid.prijs Fr/kg	(x)
1986	29.500	+ 3,4	5.091.794	+ 23,2	172,60	+ 19,2
1987	35.252	+ 19,5	5.796.420	+ 13,8	164,43	- 4,7
Met inbegrip van zoetwatervis						
1987	37.972		6.202.192		163,34	
1988	40.661	+ 7,1	6.301.985	+ 1,6	154,99	- 5,1
1989	41.150	+ 1,2	7.106.650	+ 12,8	172,70	+ 11,4
1990	46.113	+ 12,1	7.426.570	+ 4,5	161,05	- 6,7

(x) Procentuele wijziging t.o.v. het voorgaande jaar

Bijlage 8 en de grafieken 3a en 3b tonen aan dat de Belgische visexport tot 1971 in stijgende lijn is gegaan, daarna in de zeventiger jaren (vooral na 1973) een gevoelige terugloop toonde, om vanaf 1981 op nieuw sterk toe te nemen met rekordcijfers in het verslagjaar. De omzet van de visexport is de jongste jaren steeds toegenomen. Dit is te danken aan de samenstelling van het uitvoerpakket, dat voor een groot deel uit fijne vissoorten van hoge kwaliteit bestaat, waarvoor in het buitenland een groeiende belangstelling aanwezig is.

Zoals de invoer omvat ook de uitvoer een groot gamma van produkten (tabel 6 en bijlage 8). In 1990 was er een toename van 8 % voor de categorieën verse en bevroren vis en bewerkte vis, 10 % voor de schaal- en weekdieren en 62 % voor de visconserven. De uitvoer van conserven van schaal- en weekdieren daalde met 4,5 %.

Toch blijft de categorie verse en bevroren vis verreweg de belangrijkste exportcomponent. Meer dan de helft werd gevormd door schol en tong.

De categorie verse en bevroren vis kan verder worden onderverdeeld in volgende vier rubrieken :

- levende vis : 1.244 t (5 %)
- verse of gekoelde vis (andere dan visfilets) : 17.340 t (68 %)
- diepvriesvis (andere dan visfilets) : 3.697 t (15 %)
- visfilets : 3.121 t (12 %), uit te splitsen in 428 t verse en 2.693 t diepgevroren filets.

Tabel 6 - Uitvoer van vis en visserijprodukten naar categorieën, 1989-1990

Categorieën	1989		1990		Wijz.89/90 %	
	Hoeveelheid t	Waarde 1000 Fr	Hoeveelheid t	Waarde 1000 Fr	Hoef.	Waarde
Verse en bevroren vis (+zoetwatervis)	23.460	2.706.387	25.402	2.725.610	+ 8,3	+ 0,7
Bewerkte vis	889	427.387	965	413.696	+ 8,5	- 3,2
Schaal- en weekdieren	5.619	1.560.524	6.172	1.635.470	+ 9,8	+ 4,8
Visconserven	4.324	892.455	7.027	1.159.025	+ 62,5	+ 29,9
Conserven van schaal- en weekdieren	6.858	1.519.897	6.547	1.492.769	- 4,5	- 1,8
TOTAAL	41.150	7.106.650	46.113	7.426.570	+ 12,1	+ 4,5

Opeen totale waarde van 2.725 miljoen fr. verse of bevroren vis werd voor 213 miljoen fr. levende vis, 1.696 miljoen fr. verse of gekoelde vis, 359 miljoen fr. diepvriesvis en 457 miljoen fr. visfilets geëxporteerd.

Benevens de uitvoer van vis en visserijprodukten, bestemd voor menselijke consumptie, wordt jaarlijks nog een hoeveelheid vismeel uitgevoerd. Gezien de eigenlijke productie van vismeel eerder gering is, betreft het hier voornamelijk export van vismeel in transit, al of niet verwerkt met andere veevoeders.

In 1990 werd 7.119 t vismeel voor een waarde van 124 miljoen fr. uitgevoerd tegenover 5.259 t voor 106 miljoen fr. in 1989. De uitvoerprijzen van vismeel lagen in 1990 13,3 % lager dan het vorige jaar.

Met inbegrip van vismeel bereikte de Belgische visuitvoer in 1990 een algemeen totaal van 53.232 t naar hoeveelheid en 7.551 miljoen fr. naar waarde. De overeenkomstige cijfers voor 1989 bedroegen respectievelijk 46.409 t en 7.213 miljoen fr.

De uitvoer heeft voor meer dan 90 % de partnerlanden van de EG als bestemming, met Nederland en Frankrijk als de belangrijkste afnemers.

DE BINNENLANDSE HANDEL

Voor de bevoorrading van de Belgische markt beschikten de handel (groot- en kleinhandel) en de visverwerkende nijverheid in 1990 over 252.100 t vis en visserijproducten, hetzij 30.200 t of 12 % uit aanvoer in Belgische vismijnen en 221.900 t of 88 % uit invoer. Van deze hoeveelheid is 64.200 t of 25,5 % naar het buitenland afgevoerd, zodat handel en nijverheid uiteindelijk 187.900 t vis en visserijproducten voorhanden hadden om in de binnenlandse behoeften te voorzien (1).

Tabel 7 - Bevoorradingspakket van vis en visserijproducten naar herkomst en bestemming, 1989-1990

Herkomst en bestemming	1989		1990	
	Hoeveelh. (t)	%	Hoeveelh. (t)	%
Aanvoer + invoer	29.400 201.600	16,7 87,3	30.200 221.900	12,0 88,0
Subtotaal - Uitvoer	231.000 59.800	100 25,9	252.100 64.200	100 25,5
TOTAAL	171.200	74,1	187.900	74,5

Uit tabel 7 blijkt duidelijk de grotere bedrijvigheid die het jaar 1990 heeft gekenmerkt. Vooral de gevoelige stijging van de invoer zorgde er voor dat het bevoorradingspakket 9,8 % hoger lag dan in 1989.

(1) Deze cijfers worden bekomen aan de hand van de formule aanvoer plus invoer min uitvoer, op basis van het aanvoergewicht. Het gedeelte van het in- en uitvoerkwantum dat in produktgewicht is uitgedrukt, werd met behulp van omrekeningscoëfficiënten tot aanvoergewicht teruggebracht. Volgende coëfficiënten werden hierbij aangewend :

- visfilets : 2,50 ;
- gepelde garnalen : 3 ;
- conserven en bereidingen : 1,33 ;
- bewerkte vis (gezouten, gepekeld, gedroogd, gerookt) en bewerkte visfilets : 2.

Tabel 8 - Bevoorradingspakket van vis en visserijprodukten naar categorieën,
1989-1990

Categorieën	1989		1990	
	Hoeveelheid (t)	%	Hoeveelheid(t)	%
Verse en bevroren vis	84.000	49,1	92.400	49,2
Schaal- en weekdieren	47.400	27,7	50.300	26,8
Conserven en bereidingen van vis en schaal- en weekdieren	35.300	20,6	40.800	21,7
Bewerkte vis (gezouten, gepekeld, gedroogd, gerookt)	4.500	2,6	4.400	2,3
TOTAAL	171.200	100	187.900	100

Naar categorieën beschouwd is er een toename in de categorieën verse en bevroren vis (+ 10 %), schaal- en weekdieren (6 %) en bereidingen en conserven (15 %) en een heel lichte achteruitgang bij de bewerkte vis.

Op basis van de beschikbare hoeveelheden, herleid tot het aanvoergewicht, bedroeg het verbruik per hoofd in 1990 (bevolking : 9.948.000 inwoners) 18,9 kg tegen 17,3 kg in 1989.

Naar categorieën onderverdeeld bedroeg het jaarlijks verbruik per inwoner in 1990 9,3 kg verse of bevroren vis (8,5 kg in 1989), 5,1 kg schaal- en weekdieren (4,8 kg in 1989), 4,1 kg conserven en bereidingen (3,6 kg in 1989) en 0,4 kg bewerkte vis (idem in 1989).

Wat de eerste categorie betreft dient opgemerkt dat de toename van het verbruik zich situeert bij de diepvriesvis : het verbruik per capita rees van 2,0 kg in 1989 naar 3,5 kg in 1990. Anderzijds liep het verbruik van verse vis terug van 6,5 kg per inwoner tot 5,8 kg.

DE VISVERWERKENDE NIJVERHEID

De visverwerkende nijverheid in België omvat een aantal **vestigingen** die aan visverwerking doen onder diverse vormen, zoals roken, inleggen of marinieren, inblikken en vervaardigen van bereide gerechten. De door deze bedrijven afgewerkte produkten worden of vers, of diepgevroren of gepasteuriseerd op de markt gebracht.

De laatste beschikbare jaarlijkse produktiestatistieken van de bereiding en van de conserven van vis, schaal- en weekdieren, verstrekt door het Nationaal Instituut voor de Statistiek, vermelden in totaal 35 vestigingen die minstens vijf werklieden tewerkstellen, nl. 17 met 5 tot 19 tewerkgestelden, 10 met 20 tot 40, en 8 met minstens 50 tewerkgestelden. Samen zorgen zij voor werkgelegenheid voor ca. 1.400 arbeiders en bedienden. In deze opsomming wordt geen rekening gehouden met een aantal kleine artisanale bedrijven die minder dan vijf werklieden in dienst hebben.

Uit dezelfde statistieken blijkt de jongste jaren een toename van de verwerkte grondstoffen en een stijging van de produktie.

De verwerkte **grondstoffen**, die in het begin van de zeventiger jaren een jaargemiddelde tot 27.000 t bereikten, om naderhand tot rond de 15.000 t terug te vallen, kennen de jongste jaren een voortdurende stijging. Voor de bedrijven die minstens 5 werklieden tewerkstellen vermelden de meest recente statistieken een kwantum aan grondstoffen van 31.400 t vis voor een waarde van 4.018 miljoen fr., onderverdeeld in 24.900 t verse, bevroren en gezouten vis, en 6.500 t andere, hoofdzakelijk schaal- en weekdieren.

Volgens de laatste bekende gegevens uit dezelfde bron beliep de **produktie** van de verwerkende bedrijven die 5 of meer werklieden tewerkstellen, van nettogewicht uitgedrukt, ca. 24.600 t voor een waarde van 4.128 miljoen fr. Naar categorieën onderverdeeld kan deze produktie worden onderverdeeld in 12.600 t gezouten, gedroogde en vooral diepgevroren vis, 8.200 t conserven en halfconserven van vis, week- en schelp- en schaaldieren, en 3.800 t gerookte vis.

Voor het jaar 1990 zijn nog geen statistische gegevens beschikbaar. Verwacht mag worden dat de stijgende trend zich zal doorzetten, voornamelijk in de sector van de diepvriesprodukten. Dit is het gevolg van de heroriëntering in een aantal visverwerkende bedrijven, die inspelen op de stijgende vraag vooral vanwege het buitenland. Binnen de verwerkende bedrijven wordt ook een verdere toename vastgesteld van de verkoop van panklare en gefileerde vis, alsmede van het gamma bereidingen en volledige maaltijden op basis van vis.

De produktie van de vol- en halfconserven en van gerookte vis wordt verzekerd door de rokerijen, inleggerijen en conservennijverheid die als grondstoffen voornamelijk pelagische vissoorten zoals haring, makreel en sprout verwerken, benevens zalm. België heeft slechts een geringe en vaak niet te voorziene aanvoer van pelagische vissoorten, zodat deze bedrijven hun grondstoffen hoofdzakelijk via invoer uit het buitenland betrekken. Door de quoteringen en andere vangstbeperkende maatregelen die in West-Europa van kracht zijn, is de industrie hoe langer hoe meer aangewezen op grondstoffenaanvoer uit derde landen. Stilaan groeit een tendens tot uitbreiding en diversificatie van het produktiegamma, waarbij ook niet pelagische vissoorten en schaal- en weekdieren voor verwerking in aanmerking komen.

De diepvriesnijverheid, waar eveneens naar verruiming van het aanbod wordt gestreefd, kent voorts een geleidelijke toename van haar produktie. Kenmerkend is het feit dat, benevens de specifieke diepvriesfabrieken ook in de andere takken van de verwerkende nijverheid een gedeeltelijke omschakeling tot diepvriesfabricage optreedt. Naast een eigen produktie, commercialiseren deze eenheden vaak bepaalde ingevoerde produkten waarvoor de industriële behandeling zich in sommige gevallen kan beperken tot een omvorming van de conditionering en de verpakking. Als grondstoffen wordt voornamelijk gebruik gemaakt van ingevoerde op zee bevroren visfilets, terwijl de afzet zowel voor de buitenlandse als voor de binnenlandse markt bestemd is.

In 12.500 gepulst, gedroogd en vriesd opgevoerd vis, 5.000 vriesd en halfbevroren vis, werk- en schep- en schaaldieren, en 5.000 i gedroogd vis.

DE PRIMAIRE SECTOR

Einde 1990 was de vissersvloot eigendom van 186 rederijen, waarvan er 43 als persoonlijke of familiale onderneming, 3 als feitelijke vennootschap, 23 als personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid, 24 als naamloze vennootschap, 2 als coöperatieve vennootschap en 91 als besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid werden uitgebaat.

De exploitatievorm van de vloot blijft hoofdzakelijk familiaal en artisanaal : 172 rederijen of ruim 92 % baten slechts één schip uit, 13 rederijen hebben 2 schepen en 1 rederij baat 3 schepen uit.

De tewerkstelling in de primaire sector omvat, enerzijds, de reders en het aan de rederijen verbonden walpersoneel, en, anderzijds, de bij de visvangst rechtstreeks betrokken personen, nl. het dekpersoneel en het machinepersoneel.

Bij het dekpersoneel onderscheidt men schippers, stuurmannen, matrozen, lichtmatrozen, leerlingen en scheepsjongens, terwijl het machinepersoneel de functie van eerste motorist of hulpmotorist uitoefent.

Cijfers over het tewerkgesteld walpersoneel zijn niet voorhanden. Het totaal aantal ingeschreven zeelieden ter zeevisserij bedroeg op 31 december 1990 1.249 man, waarvan 845 aangemonsterd. In dit cijfer zijn 28 opvarende reders-eigenaars inbegrepen.

Het aantal bemande vaartuigen daalde met 6 eenheden ; in 1990 voeren 194 schepen ter zeevisserij uit tegen 200 in 1989 (tabel 9 en bijlage 9).

Bij tabel 9 dient te worden aangestipt dat deze statistiek gebaseerd is op een jaarlijkse momentopname bij de jaarwisseling. Alhoewel, zoals vermeld in tabel 1 en bijlage 1, 201 vissersvaartuigen geregistreerd waren, bedreven op 31 december 1990 slechts 194 eenheden effectief de zeevisserij ; dit is toe te schrijven aan het feit dat, op die datum, 7 schepen voor onbepaalde tijd uit de vaart waren genomen.

Tabel 9 - Aantal varende schepen en opvarenden, 1960-1990

Jaar	Aantal varende schepen op 31/12	Aantal aange- monsterde vissers op 31/12	Aantal afge- monsterde vissers	Totaal aantal vissers op 31/12
1960	384	1.736	432	2.168
1965	339	1.464	437	1.901
1970	294	1.264	379	1.643
1975	239	1.072	367	1.439
1980	195	894	375	1.269
1981	193	894	367	1.261
1982	187	865	405	1.270
1983	187	889	385	1.274
1984	191	887	395	1.282
1985	188	875	391	1.266
1986	193	896	362	1.258
1987	194	904	359	1.263
1988	195	898	414	1.312
1989	200	908	363	1.271
1990	194	845	404	1.249

Tabel 9 toont aan dat zowel het aantal schepen als het aantal vissers een dalende curve vertoont. Toch geschiedde de afvloed de jongste jaren veel trager: door het heropleven van de nieuwbouw ontstond een z e k e r e stabilisatie van vloot en bemanningen.

Het bemanningstekort, waarmee men vooral in de vijftiger en zestiger jaren had af te rekenen, heeft de jongste jaren minder acute vormen aangenomen. Wel heeft de verlenging van de schoolplicht tot 18 jaar er voor gezorgd dat het aantal aangemonsterde scheepsjongens teruggelopen is. Op 31 december 1990 bedroeg het aantal aangemonsterde scheepsleerjongens 50.

DE SECUNDAIRE SECTOREN

De aanvoer van zeevis verschaft werkgelegenheid aan de wal aan een groot aantal personen uit de nevenbedrijven. Preciese statistische gegevens omtrent de tewerkstelling zijn evenwel niet beschikbaar.

Tot de secundaire sectoren dienen te worden gerekend :

1. Het in de vismijnen aan de kust (Oostende, Zeebrugge en Nieuwpoort) tewerkgesteld personeel, o.m. vislossers, viswegers, afslagpersoneel, administratief personeel.

-
2. De sector visgroothandel : groothandelaars-verzenders, groothandelaars-invoerders, groothandelaars-uitvoerders.
 3. De sector viskleinhandel : de gevestigde viskleinhandel, de visventers, de warenhuizen enz.
 4. De visverwerkende sector : conservenfabrieken, inleggerijen, rokerijen, diepvriesinstellingen, drogerij-zouterijen, vismeelbedrijven, vriesopslagbedrijven.
 5. De private bedrijfsorganisaties van werkgevers en werknemers ter zeevisserij.
 6. Het visserijonderwijs.
 7. De openbare diensten van de visserij.

Volgens ramingen zouden tussen 4.000 en 5.000 personen in voormelde secundaire sectoren werkzaam zijn.

De tewerkstelling van de secundaire sectoren is in de loop van de jaren uiteraard functie van de evolutie en de structuurveranderingen in het bedrijf. Het blijkt wel zo te zijn dat, op lange termijn in bepaalde takken een vermindering van de tewerkstelling wordt genoteerd, terwijl in andere daarentegen een toename valt waar te nemen. Tussen de verschillende takken onderling is tenslotte ook een zekere verschuiving opgetreden.

In de visverwerkende nijverheid, waar de bevoorrading in grondstoffen onderhevig is aan seizoenschommelingen met tijdelijke werkloosheid, werd een inspanning gedaan om, dank zij het opslaan en diepvriezen van voorraden tijdens de piekperiodes en door de diversifiëring van het productiegamma, de arbeidskrachten heel het jaar door aan het werk te houden.

In bepaalde takken van de secundaire sector ligt het grootste probleem in het vinden van gekwalificeerd personeel, o.m. wat visfileerders betreft. Door versnelde beroepsopleiding via het Centrum van de V.D.A.B. te Oostende wordt gepoogd hieraan te verhelpen.

DE TERTIAIRE SECTOREN

Een groot aantal bedrijven, firma's, fabrieken en instellingen werken gedeeltelijk of incidenteel ten behoeve van het visserijbedrijf.

Een opsomming leidt tot het volgende :

1. Toeleveringsbedrijven : scheepswerven (waarvan een zestal gespecialiseerd in de bouw van visserijvaartuigen), metaalconstructie, machinebouw, herstellingsbedrijven, fabricage en levering van netten, kabels en tuigage, ijsfabrieken, levering en huur van navigatie- en detectieapparatuur, brandstofleveranciers, levering van scheepswerven en -oliën, montage van bedrijfsvoertuigen, koelnijverheid, enz.
2. Infrastructuur: haveninstallaties, dokken, slipway, sluizen, radio, spoorwegvervoer, enz.

Een schatting, zelfs een summiere, van het aantal tewerkgestelden kan onder de huidige omstandigheden voor deze bedrijven en instellingen niet worden gemaakt. Zoals in de secundaire sector is dit aantal over de laatste jaren heen gebonden aan de fluctuaties die zich in de diverse geledingen van het visserijbedrijf voordoen.

Bijlage 1 : Evolutie van de zeevisserijvloot, vissend vanuit Belgische havens, 1960-1990 (a)

Scheepsklassen		1960	1970	1980	1985	1988	1989	1990
I 5 35 BT	Aantal	176	68	27	23	21	20	19
	pk	12 593	8 165	4 140	3 900	4 390	4 460	4 211
	BT	3 682	1 656	745	625	582	560	527
II 35 70 BT	Aantal	105	95	53	55	59	60	59
	pk	15 135	18 799	11 456	12 655	15 024	15 652	15 375
	BT	5 342	4 934	2 613	2 853	3 266	3 359	3 261
III 70 180 BT	Aantal	118	139	102	75	77	75	73
	pk	35 083	50 102	46 153	34 765	35 075	33 083	32 145
	BT	13 660	14 517	11 544	8 764	8 874	8 593	84 437
IV 180 400 BT	Aantal	7	10	24	43	47	49	48
	pk	4 595	6 403	21 242	44 336	50 244	52 194	50 716
	BT	1 931	2 234	5 251	10 299	11 898	12 464	12 342
V 400 1000 BT	Aantal	6	3	2	1	-	1	2
	pk	6 210	3 550	2 550	1 350	-	1 200	2 396
	BT	3 306	1 387	969	555	-	469	931
TOTAAL	Aantal	412	315	208	197	204	205	201
	pk	73 616	87 019	85 541	97 006	104 733	106 589	104 843
	BT	27 921	24 728	21 122	23 096	24 620	25 445	25 498

(a) Bron : Bestuur van het Zeewezen en van de Binnenvaart - Jaarverslagen over de evolutie van de visserijvloot - Toestand op 31 december van elk jaar

Bijlage 2 - Aanvoer van vis en visserijproducten door Belgische vaartuigen in België, 1960-1990 (a)

Jaar	Bodemvis		Pelagische vis		Schaal- en weekdieren		Totaal	
	ton	1000 F.	ton	1000 F.	ton	1000 F.	ton	1000 F.
1960	41 530	479 028	4 373	19 108	1 666	37 797	47 569	535 933
1965	44 268	622 427	2 141	12 120	1 669	55 392	48 078	689 939
1970	42 529	837 301	1 343	8 095	2 520	80 263	46 392	925 659
1971	47 322	916 165	907	6 999	1 941	73 585	50 170	996 749
1972	44 773	934 624	1 608	12 203	2 086	77 699	48 467	1 024 526
1973	37 747	1 048 063	2 325	22 784	2 902	116 352	42 974	1 187 199
1974	35 318	1 074 004	813	11 091	2 830	121 602	38 961	1 206 697
1975	32 321	1 035 545	2 556	24 769	3 440	152 162	38 317	1 212 476
1976	30 303	1 220 756	1 699	17 744	3 633	147 732	35 635	1 386 232
1977	32 570	1 274 595	118	1 313	2 726	157 803	35 414	1 433 711
1978	36 770	1 465 833	26	270	2 515	147 527	39 311	1 613 630
1979	31 240	1 465 275	31	407	2 290	131 394	33 561	1 597 076
1980	27 831	1 466 798	2 488	26 246	2 444	157 527	32 763	1 650 571
1981	27 705	1 658 331	8 655	82 683	2 345	157 822	38 705	1 898 836
1982	25 864	1 846 129	10 025	116 100	3 025	191 212	38 914	2 153 441
1983	28 674	2 023 252	6 188	80 240	2 870	214 266	37 732	2 317 758
1984	29 226	2 134 214	5 182	53 805	2 691	230 001	37 099	2 418 020
1985	29 421	2 608 854	3 542	38 012	2 593	216 347	35 556	2 863 213
1986	28 511	2 879 873	486	5 650	2 260	207 315	31 257	3 092 838
1987	29 818	3 035 940	75	986	2 185	201 005	32 078	3 237 931
1988	30 079	2 664 328	31	660	2 101	218 143	32 211	2 883 131
1989	27 461	2 776 554	483	4 184	2 348	263 875	30 292	3 044 613
1990	28 407	2 720 671	220	2 611	2 140	253 737	30 767	2 977 019

(a) Bron : N.I.S.

Bijlage 3 : Gemiddelde aanvoerprizen, in Belgische havens, in F/kg, 1960-1990 (a)

Jaar	Bodemvis	Pelagische vis	Schaal- en weekdieren	Totaal
1960	11,5	4,3	22,6	11,2
1965	14,0	5,6	33,2	14,3
1970	19,7	6,0	31,9	19,9
1971	19,4	7,7	37,9	19,9
1972	20,9	7,6	37,2	21,1
1973	27,8	9,8	40,1	27,6
1974	30,5	13,6	42,3	31,0
1975	32,0	9,7	44,2	31,6
1976	40,3	10,4	40,7	38,9
1977	39,1	11,1	57,8	40,5
1978	39,9	10,4	58,7	41,0
1979	47,0	13,0	57,3	47,6
1980	52,7	10,6	64,5	50,4
1981	59,9	9,6	67,3	49,1
1982	71,4	11,6	63,2	55,3
1983	70,6	13,0	74,7	61,5
1984	73,0	10,5	85,5	65,2
1985	88,7	10,7	83,4	80,5
1986	101,0	11,6	91,7	98,9
1987	101,8	13,2	91,5	100,9
1988	88,6	21,4	103,8	89,5
1989	101,1	8,7	112,4	100,5
1990	95,8	11,9	118,5	96,8

(a) Bron : N.I.S.

Bijlage 4 - Belgische aanvoer in vreemde havens, 1960-1990 (a)

Jaar	Bodemvis		Pelagische vis		Schaal- en weekdieren		Totaal	
	ton	1000 F.	ton	1000 F.	ton	1000 F.	ton	1000 F.
1960	7 579	76 986	19	47	30	438	7 628	77 471
1965	4 845	69 896	5	34	4	59	4 854	69 989
1970	203	4 868			33	1 233	236	6 101
1971	2 348	55 439			56	2 440	2 404	57 879
1972	3 091	78 031	2	60	52	3 011	3 145	81 102
1973	3 173	96 426	59	614	99	3 965	3 331	101 005
1974	3 023	93 376	7	94	4	61	3 034	93 531
1975	4 654	145 009			57	2 531	4 711	147 540
1976	3 313	92 898	1	42	89	3 402	3 403	96 342
1977	4 320	134 799			88	4 910	4 408	139 709
1978	4 374	172 059		1	95	4 650	4 469	176 710
1979	7 504	270 531		4	171	7 342	7 675	277 877
1980	7 222	258 987		2	144	7 622	7 366	266 611
1981	5 039	205 859		5	161	10 957	5 200	216 821
1982	3 444	191 932	1	23	373	19 372	3 818	211 327
1983	5 270	292 612		6	134	12 077	5 404	304 695
1984	5 123	310 335	1	6	163	15 965	5 287	326 306
1985	4 258	267 002	1	7	127	9 638	4 386	276 647
1986	3 532	212 363		7	30	2 791	3 562	215 161
1987	3 722	257 071	1	14	106	9 221	3 829	266 306
1988	4 855	321 759	11	258	93	8 284	4 959	330 301
1989	4 849	341 016	9	242	94	9 542	4 952	350 800
1990	6 690	565 929	21	785	61	9 469	6 772	576 183

Bijlage 5 - Aanvoer door vreemde vaartuigen in Belgische havens, 1960-1990 (a)

Jaar	Bodemvis		Pelagische vis		Schaal- en weekdieren		Totaal	
	ton	1000 F.	ton	1000 F.	ton	1000 F.	ton	1000 F.
1960			12	102			12	102
1965			395	4 610			395	4 610
1970	40	419	2 684	20 654	1	48	2 725	21 121
1971	38	328	1 852	13 069			1 890	13 397
1972	27	348	748	6 403			775	6 751
1973	1 523	28 425	138	1 316			1 661	29 741
1974	927	19 624	30	170		3	957	19 797
1975	1 905	44 542	188	1 551	24	813	2 117	46 906
1976	321	11 460	78	549	1	23	400	12 032
1977	248	5 284					248	5 284
1978	5	312					5	312
1979	42	1 259					42	1 259
1980	96	4 354	1	20			97	4 374
1981	215	14 959	421	4 073	1	51	637	19 083
1982	915	32 008	656	6 844	2	115	1 573	38 967
1983	405	27 439	76	778	27	1 796	508	30 013
1984	324	22 363	7	75	13	1 107	344	23 545
1985	300	20 909			49	5 032	349	25 941
1986	399	33 869	1	18	48	7 343	448	41 230
1987	275	24 200	110	1 100	45	7 200	430	32 500
1988	617	49 594	120	1 000	56	8 048	793	58 642
1989	38	5 549	-	-	10	3 151	48	8 700
1990	26	4 725			23	6 285	49	11 010

(a) Bron : Zeevisserijdienst

Bijlage 6 - Belgische visaanvoer in binnen- en buitenland, 1960-1990 (a)

Jaar	Bodemvis		Pelagische vis		Schaal- en weekdieren		Totaal	
	ton	1000 F.	ton	1000 F.	ton	1000 F.	ton	1000 F.
1960	49 109	556 014	4 392	19 155	1 696	210 106	55 197	785 275
1965	49 113	692 323	2 146	12 154	1 673	55 451	52 932	759 928
1970	42 732	842 169	1 343	8 095	2 553	81 496	46 628	931 760
1971	49 670	974 604	907	7 000	1 997	76 025	52 574	1 057 629
1972	47 864	1 012 655	1 610	12 263	2 138	80 710	51 612	1 105 628
1973	40 920	1 144 489	2 384	23 398	3 001	120 317	46 305	1 288 204
1974	38 341	1 167 380	820	11 185	2 834	121 317	41 995	1 299 882
1975	36 975	1 180 554	2 556	24 769	3 497	121 663	43 028	1 326 986
1976	33 616	1 313 654	1 700	17 786	3 722	154 693	39 038	1 486 133
1977	36 890	1 409 394	118	1 313	2 814	151 134	39 822	1 561 841
1978	41 644	1 637 892	26	271	2 610	162 713	44 280	1 800 876
1979	38 743	1 735 806	31	441	2 462	152 177	41 236	1 888 424
1980	35 053	1 725 785	2 488	26 248	2 588	138 736	40 129	1 890 769
1981	32 744	1 864 190	8 655	82 688	2 506	165 149	43 905	2 112 027
1982	29 308	2 038 061	10 026	116 123	3 398	168 779	42 732	2 322 963
1983	33 944	2 315 864	6 188	80 246	3 004	210 584	43 136	2 606 694
1984	34 349	2 444 549	5 183	53 811	2 854	226 343	42 386	2 724 703
1985	33 679	2 875 856	3 543	38 019	2 720	245 966	39 942	3 159 841
1986	32 043	3 092 236	486	5 657	2 290	225 985	34 819	3 323 878
1987	33 541	3 293 017	76	1 121	2 291	210 099	35 908	3 504 237
1988	34 934	2 986 087	42	918	2 194	226 427	37 170	3 213 432
1989	32 310	3 117 620	492	4 426	2 442	273 417	35 244	3 395 463
1990	35 098	3 286 600	241	3 396	2 202	263 207	37 541	3 553 203

(a) Bron : Zeevisserijdienst

Bijlage 7 - Invoer van vis en visserijproducten in België, 1960-1990 (a)

Jaar	Verse en bevroren vis		Bewerkte vis		Schaal- en weekdieren		Bereidingen en conser- ven van vis		Bereidingen en conser- ven van schaal- en weekdieren		TOTAAL	
	Ton	1000 F.	Ton	1000 F.	Ton	1000 F.	Ton	1000 F.	Ton	1000 F.	Ton	1000 F.
1960	22 087	315 326	13 327	149 848	26 176	276 421	16 406	504 191	1 791	85 214	79 787	1 331 000
1965	34 597	567 319	11 207	174 454	28 594	446 923	21 447	726 565	2 067	144 386	97 912	2 059 647
1970	41 703	853 284	15 310	234 245	25 326	757 306	16 698	728 402	1 965	231 725	101 002	2 804 962
1971	42 128	1 041 685	12 271	242 974	26 047	837 784	19 556	978 540	2 541	315 025	102 543	3 416 008
1972	41 122	1 144 252	9 736	238 556	29 862	1 005 671	20 481	983 398	2 352	278 790	103 553	3 650 667
1973	40 917	1 260 817	7 388	246 216	25 903	1 140 234	21 444	1 177 691	3 043	454 341	98 695	4 279 299
1974	41 665	1 557 793	6 550	278 457	30 260	1 320 105	22 760	1 556 055	2 729	497 602	103 964	5 210 012
1975	38 212	1 434 421	5 724	313 239	28 465	1 488 660	17 630	1 235 279	2 924	500 026	92 955	4 971 625
1976	43 139	1 903 427	5 262	370 773	30 299	2 052 434	22 658	1 701 944	2 988	541 558	104 346	6 570 136
1977	39 909	2 159 317	4 175	397 294	35 322	2 366 395	20 356	1 628 060	3 470	641 913	103 232	7 192 979
1978	35 937	2 179 139	4 118	432 215	35 279	2 530 268	21 587	1 759 155	3 457	702 660	100 378	7 603 437
1979	39 847	2 572 025	3 341	450 670	38 029	3 058 795	21 042	1 729 798	3 898	994 014	106 157	8 805 302
1980	43 187	2 939 561	2 694	475 078	38 768	3 360 746	20 944	1 945 375	3 952	890 545	109 545	9 611 305
1981	41 638	3 065 441	2 511	467 823	42 581	3 546 970	20 265	2 287 028	3 834	852 178	110 829	10 229 440
1982	43 164	3 376 644	2 625	497 510	43 359	4 019 733	18 942	2 410 427	3 867	1 131 354	111 957	11 435 668
1983	42 583	3 802 229	3 302	513 273	46 112	4 796 396	20 379	2 728 646	4 098	1 173 783	116 474	13 014 327
1984	41 598	3 901 467	3 280	552 598	41 393	4 798 082	20 936	2 864 930	3 129	808 022	110 336	12 925 099
1985	43 408	4 319 623	2 798	617 695	45 288	4 922 473	20 697	2 937 346	3 596	908 435	115 787	13 705 572
1986	43 857	4 776 967	2 869	629 837	43 815	6 163 343	23 397	3 163 687	4 054	914 161	117 992	15 647 995
1987	45 010	4 909 739	2 895	757 113	46 121	6 431 452	25 609	3 180 502	4 042	990 210	123 677	16 269 016
Met inbegrip van zoetwatervis												
1987	59 333	7 385 704	2 895	757 113	46 121	6 431 452	25 609	3 180 502	4 042	990 210	138 000	18 744 981
1988	61 434	7 806 430	2 923	770 206	43 600	5 658 744	24 226	3 254 489	8 926	2 641 552	141 109	20 131 421
1989	61 430	8 195 484	3 140	831 141	49 393	6 172 075	26 898	3 711 349	10 764	3 349 457	151 625	22 259 506
1990	67 296	9 251 988	3 199	860 406	52 077	6 365 395	34 814	4 299 402	10 150	3 123 926	167 536	23 901 117

(a) Bron : N.I.S.

Bijlage B - Belgische uitvoer van vis en visserijproducten, 1960-1990 (a)

Jaar	Verse en bevroren vis		Bewerkte vis		Schaal- en weekdieren		Bereidingen en conserven van vis		Bereidingen en conserven van schaal- en weekdieren		TOTAAL	
	Ton	1000 F.	Ton	1000 F.	Ton	1000 F.	Ton	1000 F.	Ton	1000 F.	Ton	1000 F.
1960	9 304	155 107	2 042	40 477	514	8 537	1 078	20 248	33	2 298	12 971	226 667
1965	15 130	356 670	4 031	103 158	93	8 616	253	8 923	35	3 314	19 542	480 681
1970	20 918	593 933	7 391	182 580	312	19 452	334	18 464	45	5 282	29 000	819 711
1971	23 046	660 786	6 538	195 225	198	21 673	366	22 472	67	13 480	30 215	913 636
1972	19 916	632 620	6 286	201 071	549	58 297	1 052	62 499	50	7 239	27 853	961 726
1973	18 889	757 997	3 802	141 605	665	70 808	2 683	169 088	189	37 671	26 228	1 177 169
1974	16 157	735 952	2 766	143 557	476	59 621	2 826	214 089	190	37 636	22 415	1 190 855
1975	14 200	655 879	2 358	124 503	814	87 719	2 622	197 601	251	51 455	20 245	1 117 157
1976	14 851	846 501	2 578	145 969	804	106 558	2 395	197 246	265	54 609	20 893	1 350 883
1977	15 277	823 521	1 248	83 794	2 372	285 344	2 023	187 675	269	67 506	21 189	1 447 840
1978	16 821	904 749	996	71 222	2 600	336 275	2 081	176 783	202	56 705	22 700	1 545 734
1979	14 382	932 852	968	69 902	2 618	332 248	1 965	167 312	500	157 805	20 433	1 660 119
1980	14 467	1 015 016	296	37 585	2 238	311 388	1 958	177 238	973	249 322	19 932	1 790 549
1981	20 937	1 229 024	362	45 908	1 749	307 298	2 236	210 391	893	257 410	26 177	2 050 031
1982	22 043	1 367 453	149	43 669	2 310	566 836	2 195	256 546	1 044	410 868	27 741	2 645 372
1983	20 301	1 403 589	407	105 229	3 389	905 936	2 814	375 899	1 178	462 100	28 089	3 252 753
1984	18 287	1 468 985	663	192 101	3 077	831 935	3 743	505 124	1 326	462 224	27 096	3 460 369
1985	19 099	1 927 564	555	221 359	3 888	1 038 963	3 975	563 531	1 047	386 911	28 564	4 138 328
1986	18 931	2 402 090	535	249 584	5 426	1 499 474	3 352	486 908	1 256	453 738	29 500	5 091 794
1987	21 387	2 629 882	624	302 024	7 820	1 878 852	4 271	616 086	1 150	369 576	35 252	5 796 420
Met inbegrip van zoetwatervis												
1987	24 107	3 035 654	624	302 024	7 820	1 878 852	4 271	616 086	1 150	369 576	37 972	6 202 192
1988	25 456	2 662 161	795	361 604	4 481	1 257 887	4 161	737 539	5 768	1 282 794	40 661	6 301 985
1989	23 460	2 706 387	889	427 387	5 619	1 560 524	4 324	892 455	6 858	1 519 897	41 150	7 106 650
1990	25 402	2 725 610	965	413 696	6 172	1 635 470	7 027	1 159 025	6 547	1 492 769	46 113	7 426 570

(a) Bron : N.I.S.

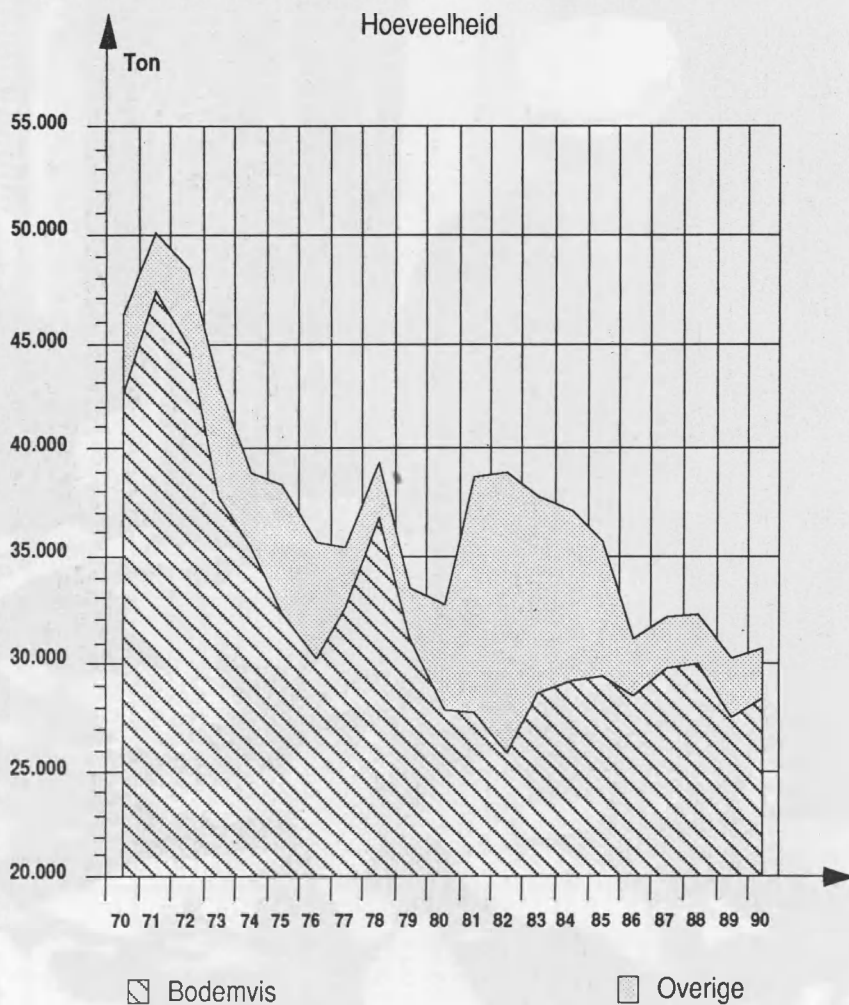
Bijlage 9 – Aantal vissers en varende schepen, 1960-1990 (a)

Jaar	Aantal aangemonsterde vissers op 31.12	Aantal afgemonsterde vissers op 31.12	Totaal aantal vissers op 31.12	Aantal varende schepen op 31.12
1960	1 736	432	2 168	384
1965	1 464	437	1 901	339
1970	1 264	379	1 643	294
1971	1 265	368	1 633	284
1972	1 189	418	1 607	267
1973	1 126	422	1 548	248
1974	1 096	387	1 483	245
1975	1 072	367	1 439	239
1976	1 015	400	1 415	227
1977	919	407	1 326	201
1978	914	361	1 275	202
1979	899	356	1 255	197
1980	894	375	1 269	195
1981	894	367	1 261	193
1982	865	405	1 270	187
1983	889	385	1 274	187
1984	887	395	1 282	191
1985	875	391	1 266	188
1986	896	362	1 258	193
1987	904	359	1 263	194
1988	898	414	1 312	195
1989	908	363	1 271	200
1990	845	404	1 249	194

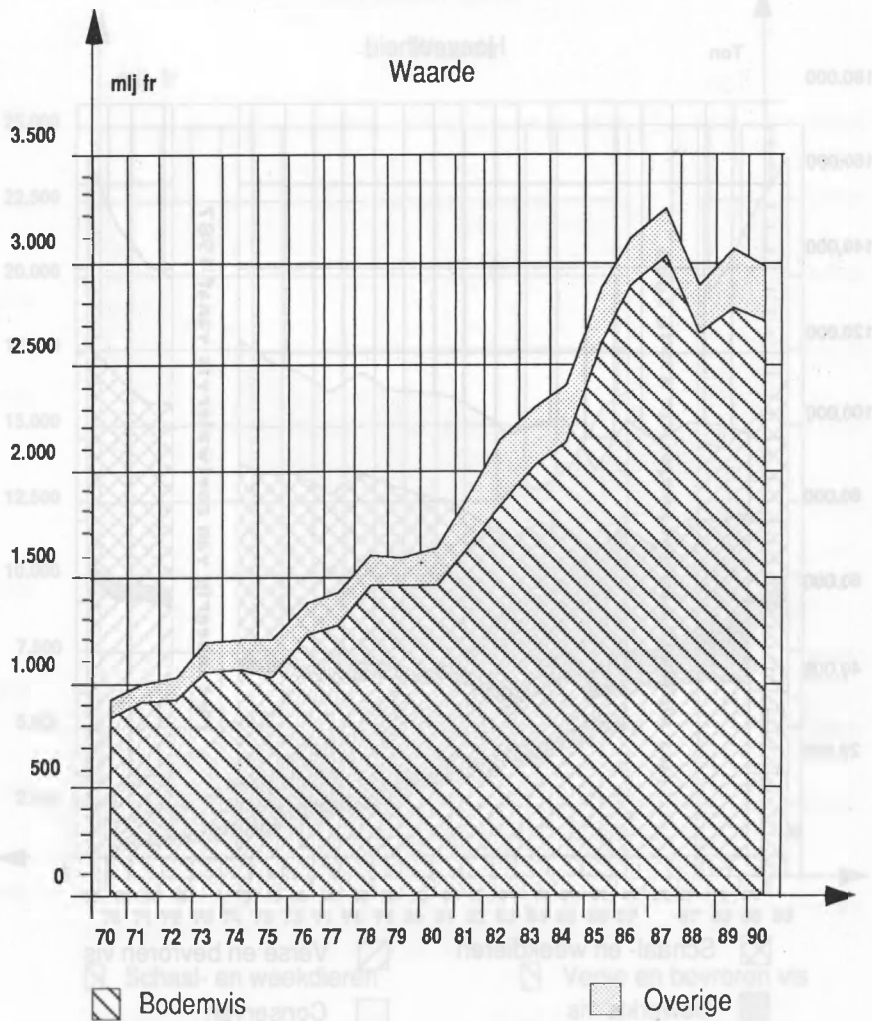
(a) Bron : Bestuur van het Zeewezen en van de Binnenvaart – Jaarverslagen over de evolutie van de visserijvloot – Toestand op 31 december van elk jaar.

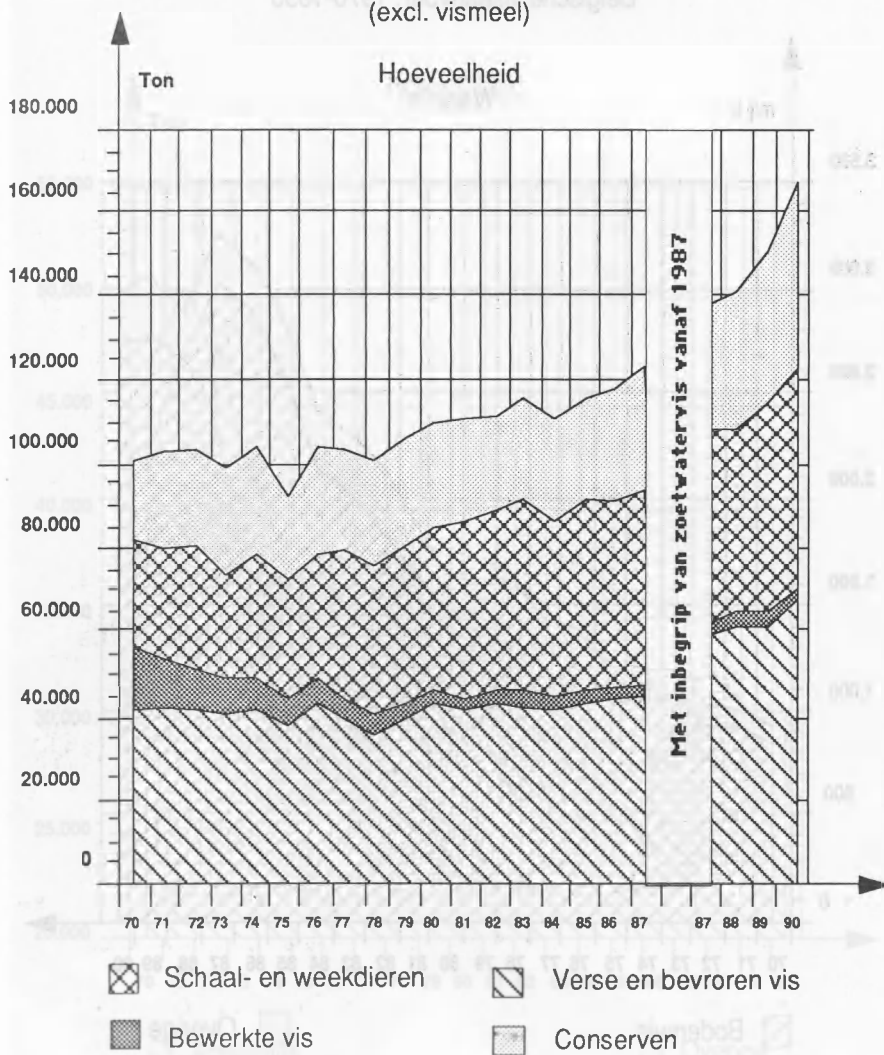
Grafiek 1(a)
Belgische visaanvoer, 1970-1990

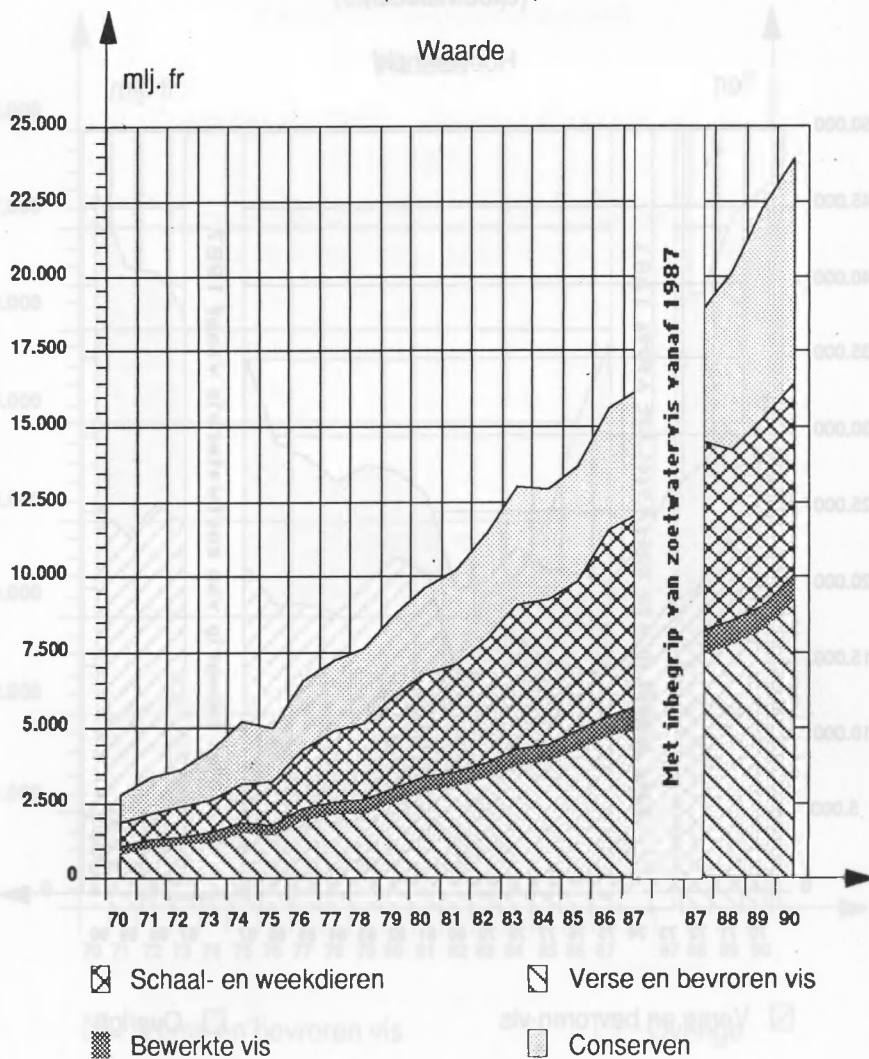
Grafiek 1(b)
Belgische visaanvoer, 1970-1990

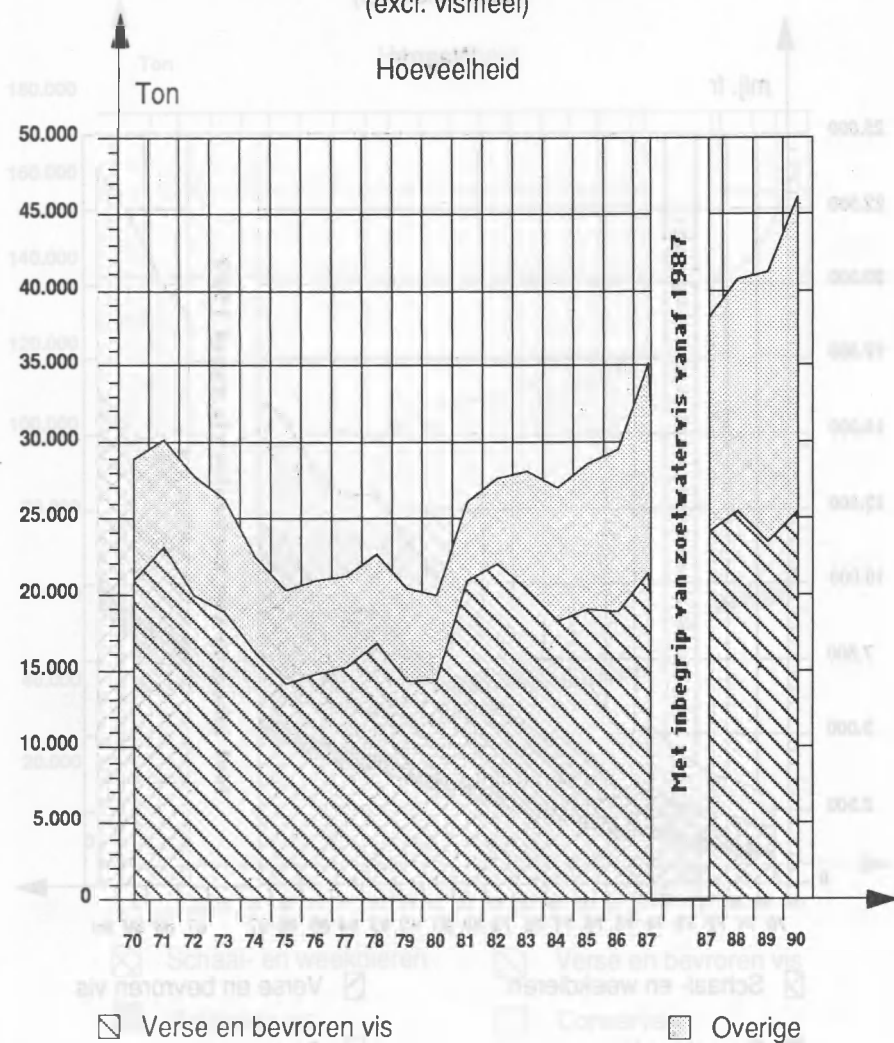
Grafiek 2 (a)
Invoer van zeeproducten, 1970-1990
(excl. vismeel)

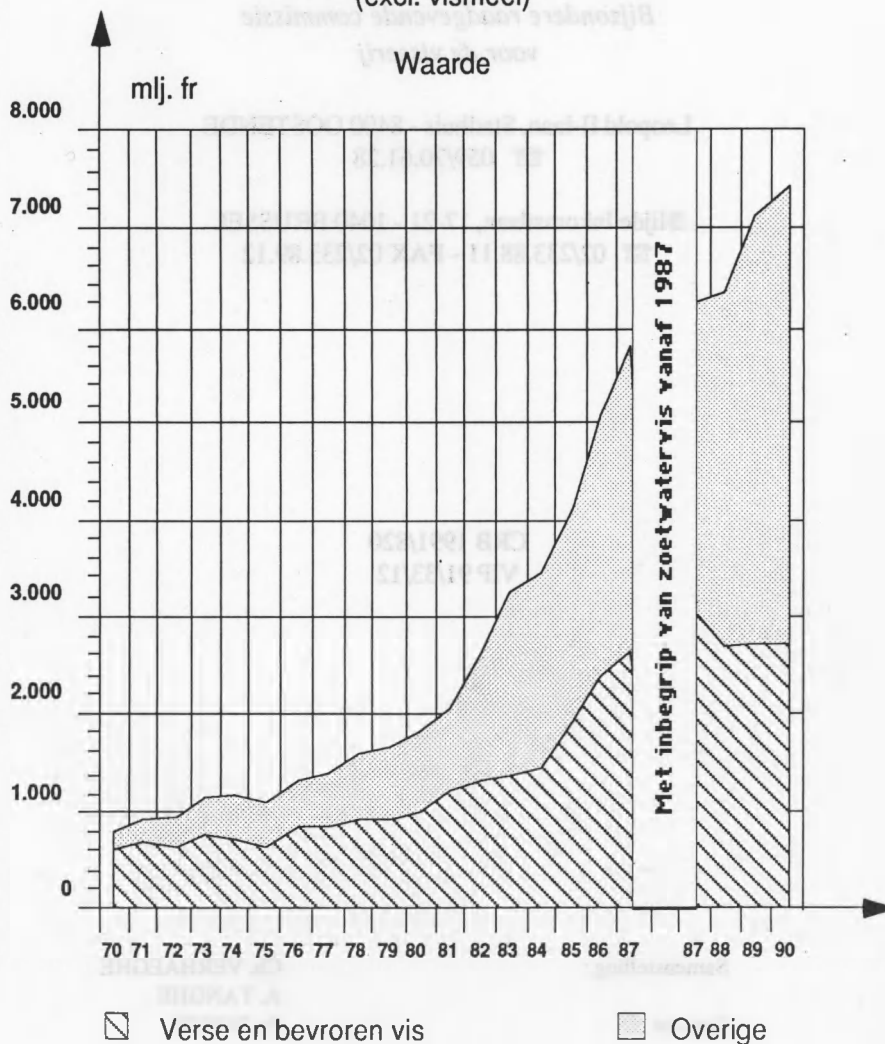
Grafiek 2 (b)
Invoer van zeeproducten, 1970-1990
(excl. vismeel)

Grafiek 3 (a)
 Uitvoer van zeeproducten , 1970-1990
 (excl. vismeel)

Grafiek 3 (b)
 Uitvoer van zeeprodukten , 1970-1990
 (excl. vismeel)

Centrale Raad voor het Bedrijfsleven

*Bijzondere raadgevende commissie
voor de visserij*

Leopold II-laan, Stadhuis - 8400 OOSTENDE
☎ 059/70.61.28

Blijde Inkomstlaan, 17-21 - 1040 BRUSSEL
☎ 02/233.88.11 - FAX 02/233.89.12

**CRB 1991/820
VIP 91/33/12**

Samenstelling :

Ch. VERHAEGHE
A. TANGHE
Fr. BOHEZ

Lay-out :

Verantwoordelijk uitgever : E. JACOBS
